

EUROPOS PARLAMENTAS

2004

2009

Aplinkos, visuomenės sveikatos ir maisto saugos komitetas

**NEGALUTINIS
2006/2060(INI)**

3.4.2006

PRANEŠIMO PROJEKTAS

dėl teminės oro taršos strategijos
(2006/2060(INI))

Aplinkos, visuomenės sveikatos ir maisto saugos komitetas

Pranešėjas: Dorette Corbey

PR\604638LT.doc

PE 370.247v01-00

Vertimas pagal sutartį

LT

LT

PR_INI

TURINYS

	Psl.
EUROPOS PARLAMENTO TEISĖKŪROS REZOLIUCIJOS PROJEKTAS.....	3
AIŠKINAMOJI DALIS.....	8

EUROPOS PARLAMENTO TEISĖKŪROS REZOLIUCIJOS PROJEKTAS

dėl teminės oro taršos strategijos (2006/2060(INI))

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į Komisijos komunikatą Tarybai ir Europos Parlamentui dėl teminės oro taršos strategijos (KOM(2005)0446),
- atsižvelgdamas į Šeštąją Bendrijos aplinkosaugos veiksmų programą¹,
- atsižvelgdamas į Lisabonos strategiją (Europos Vadovų Tarybos, susitikusios 2002 m. kovo 15–16 d. Barselonoje, išvados),
- atsižvelgdamas į Komisijos komunikatą dėl programos „Švarus oras Europoje (angl. CAFE): siekiant teminės oro kokybės strategijos“ (KOM(2001)0245),
- atsižvelgdamas į teminės oro taršos strategijos ir direktyvos dėl aplinkos oro kokybės ir švaresnio oras Europoje poveikio vertinimą (SEC(2005)1133),
- atsižvelgdamas į oro taršos sveikatos aspektus – PSO Europoje atlikto projekto „Sisteminė oro taršos sveikatos aspektų apžvalga“ rezultatus²,
- atsižvelgdamas į Europos aplinkosaugos politikos instituto pasitarimą šios politikos klausimu³,
- atsižvelgdamas į galiojančią Direktyvą 96/62/EB⁴ ir jos antrines direktyvas bei Komisijos pasiūlymą dėl naujos direktyvos dėl aplinkos oro kokybės ir švaresnio oro Europoje (KOM(2005)0447),
- atsižvelgdamas į TIPK direktyvą⁵,
- atsižvelgdamas į Europos aplinkos tarybos 2006 m. kovo 9 d. išvadas,
- atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 45 straipsnį,
- atsižvelgdamas į Aplinkos, visuomenės sveikatos ir maisto saugos komiteto pranešimą ir į Regioninės plėtros komiteto nuomonę (A6-0000/2006),

A. kadangi oro tarša yra pagrindinė Europos gyventojų mirties ir ligų priežastis bei dėl to

---

¹ OL L 242, 2002 9 10, p. 1.

² (<http://www.euro.who.int/document/E83080.pdf>)

³ http://www.europarl.eu.int/comparl/envi/default_en.htm

⁴ OL L 296, 1996 11 21, p. 55.

⁵ OL L 257, 1996 10 10, p. 26.

kiekvieno asmens statistinė vidutinė gyvenimo trukmė sumažėja vidutiniškai 8 mėnesiais; kadangi vaikai, pagyvenę žmonės, nuo kvėpavimo takų ir širdies bei kraujagyslių ligų kenčiantys žmonės ir žmonės, gyvenantys didelio poveikio zonose, pvz., miesto teritorijose, prie pagrindinių kelių, patiria tam tikrą žalą sveikatai,

- B. kadangi smulkiosios dalelės PM_{2.5} ir pažemio ozonas yra daugiausiai sveikatos problemų sukeliantys oro teršalai,
- C. kadangi 55 % Europos ekosistemų pakenkė oro tarša,
- D. kadangi oras teršiamas visose valstybėse narėse ir tai yra tarptautinė problema, nes smulkiosios dalelės ir kiti teršalai keliauja daug šimtų kilometrų, reikalingas sprendimas Europos mastu,
- E. kadangi Šeštosios aplinkosaugos veiksmų programos 7 straipsnis teigia, kad vienas iš jos tikslų – pasiekti „tokią oro kokybę, kuri neleistų pasireikšti neigiamam poveikiui ir nekeltų pavojaus žmonių sveikatai ir aplinkai“,
- F. kadangi Komisija savo poveikio vertinime pristatė tris scenarijus (A, B ir C), atspindinčius skirtingų lygių siekius, ir maksimaliai techniškai įmanomą taršos mažinimo scenarijų,
- G. nors poveikio vertinimas rodo, kad dauguma Europos gyventojų palankiai vertina Europos oro kokybės gerinimo politiką pagal ambicingą, atitinkantį C lygį scenarijų, tačiau Komisija savo strategijai pasirinko žemesnio lygio siekį, kuris gali būti kvalifikuojamas kaip A+,
- H. kadangi oro taršos lygių sumažinimo išlaidos visų scenarijų atveju yra mažesnės už finansinę naudą; kadangi nė vienas scenarijus nekenkia bendram ES konkurencingumui ir kadangi ambicingas scenarijus skatina kurti darbo vietas,
- I. kadangi sąnaudų ir naudos analizė, kaip nusakyta poveikio vertinime, yra patikima ir subalansuota, o tai patvirtino Europos aplinkosaugos politikos instituto pasitarimas; kadangi paskaičiuota, jog įgyvendinant strategiją gauta nauda bus vis dėlto maža, nes naudos sveikatai paskaičiavimai yra kuklūs, o aplinkosauginė nauda nebuvo įtraukta; kadangi, skaičiuojant sąnaudas, nebuvo įtrauktas labai ekonomiškų priemonių laivybos sektoriuje potencialas,
- J. kadangi poveikio vertinimas rodo, kad optimalus scenarijus, kai ribinės sąnaudos lygios ribiniam pelnui, būtų derinant B ir C scenarijus,
- K. kadangi švaraus oro Europoje darbo grupė dėl PM pažymėjo, kad yra pavojus sveikatai, susijęs su PM_{2.5}, kai koncentracija didesnė nei 10 µg/m³, ir kad ribinė vertė neturėtų siekti 20 µg/m³,
- L. kadangi, kaip pažymėjo Europos aplinkosaugos politikos institutas, siūlydama 25 µg/m³ PM_{2.5} dydį Komisija nenustato griežtesnių reikalavimų valstybėms narėms dėl PM, o suteikdama privilegijas šiek tiek sumažina įpareigojimus,

- M. kadangi oro kokybės gerinimas apskritai teikia naudos visai visuomenei, o sąnaudas padengia tam tikri sektoriai; kadangi dėl šios priežasties būtina rasti sąnaudų suderinimo būdus, jeigu principas „teršėjas moka“ am tikram sektoriui sudaro nepriimtinas sąnaudas,
- N. kadangi vidaus rinkos nuostatos kartais varžo ES aplinkosaugos tikslų siekimą ir ribines vertes,
- O. kadangi daug valstybių narių nesilaiko ribinių verčių pagal dabartinius oro kokybės teisės aktus: daugiausiai problemų pasitaiko Nyderlanduose, Belgijoje, Vokietijoje, Šiaurės Italijoje, Lenkijoje ir didžiuosiuose miestuose; kadangi ligi šiol priimtų ir į taršos šaltinius nukreiptų priemonių nepakanka, kad būtų pasiektos ribinės vertės,
- P. kadangi reikalinga strategija, kurioje būtų nustatyti dideli uždaviniai, siektinos ribinės vertės teršėjams ir į taršos šaltinius nukreiptos priemonės, suteikianti galimybę valstybėms narėms atitikti oro kokybės standartus, taip pat suteikiant papildomo laiko valstybėms narėms, kurios ėmėsi visų įmanomų priemonių, bet kurioms vis dar sunku atitikti ribines vertes,

Tinkamo siekio lygio nustatymas, siekiant pažaboti oro teršimą

1. džiaugiasi Komisijos temine oro taršos strategija, kuri pabrėžia, kad oro tarša yra rimta sveikatos ir aplinkosaugos problema;
2. reikalauja strategijos su didesniais taršos mažinimo uždaviniais, kurie atitiktų C scenarijų pagal lakiuosius organinius junginius (LOJ), PM2.5 ir azoto oksidą (NOx), nes ji būtų naudingesnė sveikatai ir užimtumui, taip pat užtikrintų sąnaudų ir naudos balansą; reikalauja tokių taršos mažinimo normų, kaip numatyta toliau pateiktoje lentelėje:

	2020 galiojantys teisės aktai	2020 TSAP ¹	2020 EP tikslai ir juos atitinkantis scenarijus
SO2	68%	82%	82% (B)
NOx	49%	60%	65% (C)
VOC	45%	51%	55% (C)
NH3	4%	27%	27% (A+)
PM2.5	45%	59%	61% (C)
bendrosios išlaidos		7,1 papildomai	+/- 11 papildomai

¹ Teminė oro taršos strategija.

3. pritaria metinės ribinės $30 \mu\text{g}/\text{m}^3$ PM10 vertės įvedimui 2010 metais ir palaiko Komisijos pasiūlymą įvesti viršutinę PM2.5 koncentracijos ribą, kadangi iš PM10 PM2.5 dalis labiausiai kenkia sveikatai, ragina įvesti metinę ribinę $20 \mu\text{g}/\text{m}^3$ PM2.5 vertę 2010 metais; sutinka, kad tai turėtų būti įmanoma valstybėms narėms, kurios gali įrodyti, kad ėmėsi visų įmanomų priemonių, atsižvelgiant į tai, kad bus suteikta daugiau laiko pasiekti ribinę vertę;
4. palaiko Komisijos pasiūlymą įvesti siektiną 20% PM2.5 poveikio sumažinimą 2020 m., lyginant su vidutiniu 2010 metų poveikio indeksu; tačiau ragina valstybes nares, jau pasiekusias žemus poveikio lygius, sumažinti šį procentą;
5. ragina įvesti išpėjimo apie smogą sistemas, kai smogas būna ypač didelis, ir skatinti žmones nenaudoti atvirų ugniakurų bei mažiau naudotis automobiliais tomis dienomis;

Priemonės pagal sektorius

6. ragina Komisiją ir valstybes nares kiek įmanoma greičiau imtis būtinų priemonių, siekiant sumažinti prisidedančių prie oro taršos teršalų įvairiuose sektoriuose išmetimą;
7. ragina valstybe nares imtis priemonių mažinti laivybos sektoriuje išmetamus teršalus, įskaitant prieplaukos rajono elektros tiekimo ir ekonominio skatinimo įdiegimą, skatinantį naudoti švaresnius variklius (pvz., mažesni uosto mokesčiai švaresniems laivams); ragina Komisiją pasiūlyti koordinuotus veiksmus, kad būtų garantuotos vienodos galimybės, peržiūrėti laivų degalų standartus ir reikalauti Tarptautinės jūrų organizacijos veiksmų; yra įsitikinęs, kad reikia geriau suderinti laivų išmetamų teršalų ir sausumoje išmetamų teršalų mažinimo sąnaudas;
8. pažymi, kad žemės ūkiui yra nedaug įpareigojimų mažinti išmetamų teršalų kiekį, nors šis sektorius yra vienas iš didžiausių oro taršos šaltinių; ragina valstybe nares kovoti su oro tarša, susijusia su galvijų auginimu, trąšų naudojimu ir šiltnamių šildymo įranga, ir pasinaudoti žemės ūkio subsidijomis sprendžiant amoniako problemą; ragina atnaujinti amoniako kiekio mažinimo uždavinius koreguojant BŽŪP; ragina Komisiją į TIPK direktyvą įtraukti intensyvų ūkininkavimą;
9. ragina Komisiją kiek galima greičiau pasiūlyti priemones, skirtas pramoninių šaltinių taršai mažinti, įskaitant TIPK direktyvos, kuri turėtų veiksmingiau atlyginti už naujoves ir apimti mažesnio nei 50 MW/h mažų gabaritų degimo įrenginius, peržiūrą;
10. ragina Komisiją kiek galima greičiau pasiūlyti priemones, skirtas mažinti buitinių šaltinių taršą, įskaitant šildymo įrangos standartus; kviečia valstybes nares siūlyti priemones ir programas, skirtas mažinti buitinių šaltinių, pvz., ugniakurų, taršą;
11. ragina Komisiją kaip galima greičiau pasiūlyti Euro VI normas sunkiosioms transporto priemonėms, taip pat nurodyti, kokios bus Euro VII normos, siekiant suteikti galimybę valstybėms narėms siekti oro kokybės tikslų; ragina Komisiją nedelsiant suformuluoti aukštas Euro 6 normas keleiviniams automobiliams; kviečia valstybes nares imtis būtinų

priemonių, kad palaipsniui būtų atisakyta senesnių teršiančių automobilių arba, jei galima, skatinti juos modifikuoti;

12. kviečia valstybes nares patikrinti savo vidaus transporto sistemas ir rasti novatoriškus sprendimus, kad būtų sumažintas automobilių srautas senamiesčiuose; yra įsitikinęs, kad aplinkosaugos zonos, kliudančios daugeliui teršiančių automobilių įvažiuoti į senamiesčius, teikia stiprią paskatą modernizuoti automobilių parką; pabrėžia, kad vietos vyriausybės gali stipriai paskatinti atsinaujinimą pirkdamos neteršiančius automobilius (EEV, Euro 6 ir VI) viešajam ir pusiau valstybiniam transporto parkui;
13. ragina Komisiją siūlyti priemones, skirtas spręsti oro taršos klausimą, kurios pagal EB sutarties 95 skyriaus 3 dalį užtikrintų aukštą aplinkosaugos lygį; ragina Komisiją leisti valstybėms narėms, kurios nori imtis stipresnių priemonių nei dabartiniai ES standartai, taikyti vidaus rinkos nuostatų išimtis; yra įsitikinęs, kad tos valstybės narės, kurios įgyvendina griežtesnius standartus, teikia svarbias paskatas naujovėms;

Geresnė teisėkūra

14. ragina Komisiją ir Tarybą sudaryti tarpinstitucinį susitarimą su Parlamentu, kuriame visos trys institucijos išreikštų savo įsipareigojimą įgyvendinti taršos mažinimo užduotis ir laikytis visų Bendrijos lygio priemonių, nurodytų 8–13 dalyse; yra įsitikinęs, kad toks susitarimas pagerintų atskaitomybę ir dėl tos pačios priežasties prisidėtų prie geresnio teisės aktų kūrimo;

o

o o

15. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Tarybai, Komisijai ir valstybių narių vyriausybėms bei parlamentams.

AIŠKINAMOJI DALIS

Švarus oras yra gyvybiškai svarbus žmonių sveikatai, o užterštas oras kelia didelę žalą. Europoje prarandami 3,6 milijonai gyvenimo metų dėl oro užterštumo, kitaip tariant – 360 000 žmonių miršta pirma laiko. Be to, dėl užteršto oro taip pat daug žmonių kenčia nuo ligų arba pakenktos plaučių funkcijos. Sveikatos problemos neveikia visų tuo pačiu būdu: vaikai, pagyvenę žmonės, jau kenčiantys nuo plaučių sutrikimų žmonės ir gyvenantieji miestų teritorijose arba šalia pagrindinių kelių veikiami labiausiai. Natūralią aplinką taip pat pažeidė tarša. Yra paskaičiuota, kad oro tarša pažeidė 55 % Europos ekosistemų. Miškų rūgštėjimas, eutrofikacija ir biologinės įvairovės nykimas yra taršos padariniai. Pirmiausia tai vyksta dėl azoto oksidų, sieros dioksido, amoniako ir ozo. Tarša kenkia ir pastatams.

Oro tarša yra tarptautinė problema. Teršalai gali nukeliauti šimtus ir net tūkstančius kilometrų. Tokios valstybės kaip Jungtinė Karalystė išmeta daug teršalų, bet pačios nuo jų kenčia santykinai mažai. Tačiau dažni vakarų vėjai reiškia, kad kitas valstybes nares stipriai veikia tokie išmetamieji teršalai. Nyderlandai importuoja didelius užteršto oro kiekius iš Belgijos, Vokietijos ir Jungtinės Karalystės, bet eksportuoja tris kartus mažiau negu importuoja. Skandinavijos šalys importuoja sąlyginai didelius užteršto oro kiekius.

Dabartinė politika

Iš dalies turime būti dėkingi ES teisės aktams, kad oro kokybė per pastaruosius 30 metų jau dabar žymiai pagerėjo. Buvo nustatyti oro kokybės standartai, nulėmę staigų daugelio išmetamųjų teršalų kiekio sumažėjimą. Galioja Europos direktyvos, skirtos išmetamųjų teršalų šaltiniams, pvz., dideliems deginimo įrenginiams, automobiliams ir ultragaršiniams skridimo aparatams (angl. HGV). Tačiau nesisekė laikytis oro kokybės standartų, todėl vis dar lieka daug problemų dėl miestų susiliejamų. Europos aplinkos agentūros atlikti tyrimai rodo, kad daugiau kaip 50 % Europos miestuose gyvenančių žmonių yra veikiami taršos koncentracijos, kuri viršija dienos ribines taršos vertes daugiau kaip 35 kartus per metus (*State and Outlook*, 2005, p. 268). Yra ir daugiau blogų naujienų: deja, nepakanka net dabartinių taisyklių, kad būtų galima išspręsti šią problemą ir pasiekti Šeštojoje aplinkosaugos veiksmų programoje nustatytus tikslus – pasiekti „tokią oro kokybę, kuri neleistų pasireikšti neigiamam poveikiui ir nekeltų pavojaus žmonių sveikatai ir aplinkai“. Dėl to reikalinga įtikinama strategija – strategija, kuri iškeltų sveikatą į pirmą vietą ir kuri išspręstų dabartinės politikos trūkumų problemą ir teisės aktų laikymosi problemas.

Teminė strategija

Teminė strategija yra pagrįsta plačiu poveikio vertinimu. Strategijos išeities taškas buvo trys scenarijai (A, B ir C) ir maksimaliai techniškai įmanomas taršos mažinimas (angl. MTRF). Atsižvelgiant į poveikio vertinimą galima pateikti tokias pastabas:

*Visi scenarijai, įskaitant MTRF, yra ekonomiškai, t. y. nauda gerinant sveikatą yra didesnė negu išlaidos.

*Visų scenarijų poveikis užimtumui ir konkurencingumui yra daugmaž neutralus. Tačiau turi

būti pažymėta, kad pasirinkus scenarijų C užimtumas didėtų visuose sektoriuose, išskyrus žemės ūkio sektorių. Didelį prarandamų darbo vietų skaičių žemės ūkio sektoriuje (73 000) iš esmės kompensuotų naujų darbo vietų sukūrimas kituose sektoriuose.

*Pagal kai kuriuos šaltinius, įvairių scenarijų įgyvendinimo išlaidos yra nepakankamai įvertintos. Ypač automobilių pramonės atstovai teigia, kad jų išlaidos faktiškai būtų didesnės. Kita vertus, sausumoje išmetamųjų teršalų kiekio mažinimo išlaidos galėtų sumažėti, jeigu laivininkystės sektorius taip pat sumažintų savo išmetamųjų teršalų kiekius (neįtrauktus į išlaidų skaičiavimą). Be to, išlaidos gali mažėti dar daugiau, atsižvelgiant į tai, kad, savaime aišku, dar nebuvo atsižvelgta į priemones, kurios turi būti įgyvendintos, siekiant laikytis po Kioto protokolo prisiimtų įsipareigojimų (kurie dar turi būti nustatyti).

*Paskaičiuota nauda yra kiek mažoka, kadangi skaičiuojant atsižvelgta tik į sveikatą, be to, žmogaus gyvenimui priskirta vertė yra daug mažesnė negu naudojamuose JAV skaičiavimuose. Skaičiuojant nebuvo atsižvelgta į naudą aplinkai ir naudą dėl mažesnės žalos žemės ūkio kultūroms (paskaičiuota 0,3 milijardų eurų per metus), ir mažesnę žalą pastatams. Dėl to sąnaudų ir naudos santykis iš tikrųjų yra žymiai palankesnis.

*Savaime aišku, kad ribinės sąnaudos ir ribinis pelnas yra svarbūs. Poveikio vertinime skaičiuojamas optimalus scenarijus, derinant B ir C scenarijus, pagrįstas mažu naudos sveikatai įvertinimu.

*Europos aplinkosaugos politikos institutas įvertino poveikio vertinimą ir priėjo prie išvados, kad skaičiai ir skaičiavimai yra patikimi.

Aplinkybės

Pasirinktas Komisijos siekio lygis yra tarp A ir B scenarijų. Šio A+ scenarijaus išlaidos siekia 7,1 milijardus eurų. Pelno dydis siekia 42 milijardus eurų. Pasirinktas scenarijus neturėtų sumažinti užimtumo lygio ir neturėtų turėti neigiamos įtakos Europos konkurencinei padėčiai pasaulyje.

Atsižvelgdamas į konsultacijas apie poveikio vertinimą ir išklauses sveikatos ekspertų rekomendacijų, jūsų pranešėja laikosi nuomonės, kad derėtų pasirinkti aukštesnį siekio lygį. Teminė oro taršos strategija per daug koncentruojasi į kainą ir per mažai – į naudą sveikatai bei galimybes, kurias gali suteikti aukštesnio siekio požiūris. Atsižvelgiant į Lisabonos strategiją ir ES troškimą tapti konkurencingiausia ekonomika pasaulyje, taikomi oro kokybės standartai turėtų bent prilygti taikomiems JAV. Jungtinėse Valstijose taikoma 15 mg smulkiųjų dalelių (PM_{2.5}) koncentracijos riba, nors turime pažymėti, kad Jungtinėse Valstijose standartas pagrįstas per trejus metus atliktų matavimų rezultatais ir rezultatai ne visada atitinka iš tikrųjų pavojingų vietų duomenis.

Poveikio vertinimas rodo, kad atsirastų daugiau galimybių kurti naujas darbo vietas, jeigu būtų pasirinktas aukštesnių standartų scenarijus ir ES aiškiai apsispręstų sveikatos naudai. Oro kokybės problema egzistuoja visuose pasaulio miestuose. Europoje sukurtos technologijos ir naujovės gali būti taikomomis kitose pasaulio dalyse.

Ambicinga ir į igyvendinimo poreikius atsižvelgianti strategija

Pranešėja norėtų greitai peržvelgti geresnius rezultatus, pasiektus kovojant su oro tarša. Dėl to buvo pasirinktas scenarijus, skirtas PM_{2.5}, VOC ir NOx. Amoniakos atveju pranešėja pritaria scenarijui A+, o SO₂ atveju – scenarijui B. Pranešėjos pasiūlymai kainuotų apie 11 milijardų eurų per metus, t. y. daugiau negu Komisijos siūlomi 7,1 milijardo eurų. Pasirinkus scenarijų C- galėtų būtų palankiai atsižvelgta į tokius argumentus:

*Didesnė nauda sveikatai negu scenarijaus A+ atveju, nes PM_{2.5}, VOCs ir Nox padaro daugiausiai žalos sveikatai;

*Scenarijus C- yra visiškai ekonomiškąs, bet visos išlaidos, siekiančios 11 milijardų eurų per metus, yra žymiai mažesnės negu scenarijaus C (14,9 milijardo eurų);

*Palankus užimtumo lygiui ir naujovių galimybėms. Scenarijus C- leis sukurti daugiau negu 40 000 naujų darbo vietų, kadangi darbo vietų nuostoliai žemės ūkio sektoriuje bus riboti ir daug naujų darbo vietų bus sukurta kituose sektoriuose.

Dėl amoniako jūsu pranešėja, kaip ir Komisija, pasirinko scenarijų A+, o SO₂ atveju pasirinko scenarijų B dėl šių priežasčių:

*Amoniakos atveju scenarijaus C išlaidų padidėjimas bus labai didelis;

*Dar nebuvo atsižvelgta į žemės ūkio reformos politiką ir jos poveikis kol kas lieka neaiškus. Dėl tos priežasties pranešėja ragina sprendžiant amoniako problemą imtis peržiūros ir reiklesnio požiūrio, kai bus matyti, kaip vyksta BŽŪP reforma;

*Amoniakas palyginti mažai prisideda formuojantis antrinėms dalelėms, o bendros išlaidos sprendžiant pirminių ir antrinių smulkiųjų dalelių klausimą C lygio siekio pagrindu bei amoniako – A+ pagrindu yra apytiksliai tokio paties dydžio, jei amoniakui būtų parinktas C scenarijus;

*Scenarijus B yra priimtinas dėl SO₂, kadangi scenarijus C atneštų santykinai nedidelę naudą sveikatai.

Pranešėja, žinoma, yra įsitikinusi, kad čia nustatyti dideli tikslai ir juos nebus taip lengva pasiekti. Jau dabar kai kurioms valstybėms narėms sunku pasiekti dabartinius tikslus. Dėl šios priežasties pranešėja pritaria laikinam reikalavimų sumažinimui toms valstybėms narėms, kurios gali įrodyti, kad jos ėmėsi visų įmanomų priemonių pagal šią teminę strategiją nustatytoms ribinėms vertėms pasiekti, bet, nepaisant to, negali pasiekti standartų. Tai taip pat skatins kuo anksčiau visiškai laikytis ribinių verčių. Žinoma, tai, kad vis dar laukiama Europos lygio priemonių tiksliniams šaltiniams, trukdo valstybėms narėms, kurios turi pasiekti šiuos tikslus. Todėl Komisija neatidėliodama privalo pateikti tinkamas į taršos šaltinius nukreiptas priemones, o Taryba bei Parlamentas – tokias priemones priimti. Bet koks atidėliojimas reikštų tinkamos gyventojų sveikatos ir aplinkos apsaugos atidėliojimą.

Be to, pranešėja yra įsitikinusi, kad išlaidos visuomenei nėra padalijamos vienodai kaip

nauda. Iš tikrųjų privalo būti pritaikytas principas „teršėjas moka“. Dažniausiai gamintojai sugeba perduoti didesnes išlaidas vartotojams. Tačiau kai kuriais atvejais tai padaryti sunkiau, kadangi ES išorės konkurentai nebūtinai patiria tokias pačias išlaidas. Todėl pranešėja ragina Komisiją apsvarstyti galimybes teikti finansavimą tais atvejais, kai išlaidų negalima perkelti vartotojams, o išlaidos teršėjams yra nepriimtinos. Turėdama tai omenyje, pranešėja nori atkreipti dėmesį, kad struktūriniai fondai ir EŽŪOGF siūlo galimybes teikti paramą. Valstybės narės gali pasinaudoti šiomis galimybėmis bendrai finansuodamos priemones (pvz., oro valymo įrangą gyvulininkystės sektoriuje). Be to, valstybės narės gali pagal tam tikras sąlygas suteikti įmonėms valstybės pagalbą.

Priemonės

Norint pasiekti šioje strategijoje nustatytus tikslus, reikia daugybės priemonių įvairiuose sektoriuose. Šioje srityje Komisija turi atlikti savo vaidmenį (įskaitant nukreiptas į transporto sektoriaus, mažų deginimo įrenginių ir šildymo sistemų taršos šaltinius priemones), taip pat valstybės narės (įskaitant žemės ūkio sektoriaus ir laivininkystės oro valymo įrangą) ir decentralizuotos institucijos (dėl judrumo planų, pavojingų vietų, išpėjimo apie smogą sistemų).

Pagaliau: geresnis reglamentavimas ir geresnis reguliavimas

ES labai stengiasi garantuoti geresnį reglamentavimą, atsižvelgiant į tai, kad dar vis yra daug darbo teisės aktų kūrimo gerinimo srityje. Teminė strategija ir direktyva dėl aplinkos oro kokybės – tai geresnio reglamentavimo pavyzdžiai. Pranešėja išklauė valstybinių ir vietos valdžios institucijų, įmonių ir nevyriausybinių organizacijų atstovų požiūrius. Iš daugelio diskusijų paaiškėjo, kad erzina Europos teisės aktų priėmimo būdas. Svarbiausia, kad tinkamų įgyvendinti teisės aktų nesėkmė ir netikrumas vidutinės trukmės teisės aktų srityje – tai nusiskundimai, kuriuos girdime iš naujo. Šiuo netikrumu nebuvo atsikratyta vardijant galimas strategijos priemones. Padėtų bendravimas su piliečiais, įmonėmis ir žemesnio lygio valdžios institucijomis (iš kurių reikalaujama įgyvendinti daugumą priemonių), jeigu tik būtų aišku, kokį siekių lygį Komisija, Taryba ir Parlamentas ketina priimti dėl oro kokybės ir kokių nukreiptų į taršos šaltinius priemonių galima tikėtis bei kada. Dėl to pranešėja palaiko tarpinstitucinį susitarimą, kuriame Komisija, Taryba ir Parlamentas nustatytų pareigas ir įsipareigojimus. Toks susitarimas prisidėtų prie geresnio reguliavimo ir paskatintų demokratinį procesą.